Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti *Musiqi elmi, mədəniyyəti və təhsilinin aktual problemləri* №2, 2024, **s. 68-76**
Азербайджанский Государственный Педагогический Университет *Актуальные проблемы музыкальной науки, культуры и образования* №2, 2024, **с. 68-76**
Azerbaijan State Pedagogical University *Actual problems of the science, culture and education of music* №2, 2024, **p. 68-76**

UOT 37.016:78

H.R.Həsənov
magistrant
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
AZ 1000, Bakı ş., Üzeyir Hacıbəyli küçəsi, 68
E-mail: hesenhesenov8583@gmail.com

MÜASİR MUSİQİ MÜƏLLİMİNƏ VERİLƏN TƏLƏBLƏR

Açar sözlər: *müəllim, musiqi dərsi, müasir təhsil, pdaqoji texnologiyalar, musiqi dərslərində İKT*

Məqalədə müxtəlif səbəblərdən dünya təhsil məkanında baş verən əhəmiyyətli dəyişikliklər fonunda müasir musiqi müəlliminin malik olmalı olduğu bir sıra bacarıq və keyfiyyətlər önə çıxır: yüksək peşəkarlığa, ünsiyyətə, ixtisas üzrə dərin biliklərə və innovativ texnologiyalara sahib olmaq və s. Ümumtəhsil məktəbində musiqi dərsini yaradıcılıqla aparmağı deyil, həm də gənc nəsildə yaradıcılıq prinsipini inkişaf etdirməyi bilən yüksək səviyyəli mütəxəssislər lazımdır. Məqalədə musiqi müəlliminin peşəkar səriştələri də müzakirə olunur. Musiqi müəlliminin peşəkar səriştəsi müəllimin işindəki əsas göstərici, tələb və təlimatlar olan ixtisas xüsusiyyətidir. Məktəbdəki musiqi müəlliminin fəaliyyət səviyyəsi bu təlimatın icrasından asılı olur. Musiqi müəlliminin pedaqoji hazırlığının səviyyəsi şagirdlərin mənimsədiyi mövzunun təbiətindən təsirlənir. Müxtəlif musiqi fənləri, musiqi alətlərində çalma, müxtəlif səviyyələrdə musiqi tədbirləri də, bir növ, ünsiyyətdir. Hər bir müəllimin ideal olaraq əsasları ifaçıların və istedadlı müəllimlərin əvvəlki nəsilləri tərəfindən qoyulmuş müəyyən bir musiqi məktəbinin nümayəndəsi olmasıdır. Öz üzərində daimi iş, yeni nəsil musiqiçilərə ötürülən peşəkar bacarıqların inkişaf etdirilməsidir. Sənətə münasibət, cəmiyyət üzvlərinin estetik şüuru, musiqi təhsilinin inkişafının baş verdiyi tarixi şərtlər də musiqi müəllimlərinin hazırlığının keyfiyyətinə təsir göstərir.

Г.Р.Гасанов

ТРЕБОВАНИЯ К СОВРЕМЕННОМУ УЧИТЕЛЮ МУЗЫКИ

Ключевые слова: *учитель, урок музыки, современное образование, педагогические технологии, ИКТ на уроках музыки*

В статье на фоне значительных изменений, происходящих в мировом образовательном пространстве по разным причинам, выделяется ряд навыков

и качеств, которыми должен обладать современный учитель музыки: высокий профессионализм, коммуникабельность, глубокие знания по специальности и владение инновационными технологиями и т.д. Нужны специалисты высокого уровня, которые умеют не только творчески вести урок музыки в общеобразовательной школе, но и развивать творческий принцип у подрастающего поколения. В статье также обсуждаются профессиональные компетенции учителя музыки. Профессиональная компетентность учителя музыки это квалификационная характеристика, которая является основным показателем, требованиями и инструкциями в работе учителя. От выполнения данной инструкции зависит уровень деятельности учителя музыки в школе. На уровень педагогической подготовки учителя музыки влияет характер предмета, которым овладевают ученики. Различные музыкальные дисциплины, игра на музыкальных инструментах, музыкальные мероприятия на разных уровнях также являются своего рода общением. В идеале каждый педагог должен быть представителем определенной музыкальной школы, основы которой заложили предыдущие поколения исполнителей и талантливых педагогов. Постоянная работа над собой это развитие профессиональных навыков, которые передаются новому поколению музыкантов. Отношение к искусству, эстетическое сознание членов общества, исторические условия, в которых происходило развитие музыкального образования, также влияют на качество подготовки учителей музыки.

H.R.Hasanov

REQUIREMENTS FOR A MODERN MUSIC TEACHER

Key words: *teacher, music lesson, modern education, pedagogical technologies, ICT in music lessons*

In the article against the background of significant changes in the world educational space for various reasons, a number of skills and qualities stand out that a modern music teacher should have: high professionalism, communication, deep knowledge in the specialty and possession of innovative technologies etc. A comprehensive school needs high-class specialists who know how not only to creatively conduct a music lesson, but also to develop the principle of creativity in the younger generation. The article also discusses the professional competencies of a music teacher. The professional competence of a music teacher is a qualification characteristic, which is the main indicator, requirements and guidelines in the work of a teacher. The level of activity of a music teacher at school becomes dependent on the implementation of this instruction. The level of pedagogical training of a music teacher is influenced

by the nature of the subject mastered by students. Various musical disciplines, playing musical instruments, musical events at different levels are also a kind of communication. Each teacher ideally should be a representative of a certain music school, the foundations of which were laid by previous generations of performers and talented teachers. Constant work on oneself is the development of professional skills that are passed on to a new generation of musicians. The attitude to art, the aesthetic consciousness of members of society, the historical conditions in which the development of musical education takes place also affect the quality of the training of music teachers.

Problemin aktuallığı. XXI əsrin əvvəlləri dünya təhsil məkanında görünməmiş dəyişikliklərlə qeyd olunur. Azərbaycan Respublikasının Bolonya konvensiyasına daxil olması müxtəlif sənaye sahələrinin, o cümlədən musiqi müəllimlərinin mövcud yanaşmalarla əsaslı şəkildə hazırlanmasını nəzərdə tutur. Cəmiyyət artıq əsas kapitalın yaradıcı axtarış və yeni biliklər əldə edə bilən bir insan olduğunu başa düşmüşdür. Bu, 1-ci fəsil, 4-cü bənddə Azərbaycan Respublikasının "Təhsil haqqında qanun" da öz əksini tapmışdır. "Əsas vəzifə olaraq göstərilir" : dövlət qarşısında məsuliyyətini dərk edən, milli ənənələrə, demokratiya prinsiplərinə, insan hüquq və azadlıqlarına hörmət edən və vətənpərvərlik ideyalarına sadiq olan azad və yaradıcı düşünən bir insanın hazırlanması ".

Ümumtəhsil məktəbində yalnız musiqi dərsi keçirməyi deyil, həm də şagird ilə yaradıcılıq yaratmağı və inkişaf etdirməyi bilən yüksək səviyyəli mütəxəssislərə ehtiyac var. Qədim mütəfəkkirlər musiqinin yaddaqalan rolunu bilirdilər. Belə ki, XII əsrin böyük Azərbaycan şairi və filosofu Nizami Gəncəvi "İsgəndərnamə" poemasının "İqbalnamə" hissəsində bu barədə bizim dövrümüzdə də aktual olan xatirələrini ifadə edib: "Musiqi İctimai-təkrarlayıcı xarakter daşımalı, real olmalıdır və öz səsi ilə insanın ruhuna toxunmalı, onda reaksiya olmalı və insanı ruhlandırmalıdır".

Musiqi müəllimi təkcə mədəniyyətin daşıyıcısı deyil, həm də təbliğatçı olmalıdır. T.F.Kengerlinskaya da qeyd edirdi ki, musiqi sənəti çoxfunksiyalıdır, lakin onun əsas rolu ondan ibarətdir ki, o, hər tərəfdən və ahəngdar şəkildə inkişaf etmiş şəxsiyyətin formalaşmasına mühüm töhfə vermək məqsədi daşıyır. Bu məqalənin məqsədi musiqi müəlliminin əsas keyfiyyətlərini və bacarıqlarını tədqiqatçıların musiqi obrazının mövcud vəziyyəti, habelə gənc nəslin musiqi təhsili və tərbiyəsinin təşkilində işlərin həqiqi inkişafı çərçivəsində nəzərdən keçirməkdir.

Musiqi təhsilinin təşkili üçün müasir tələblər. Bu gün təhsilin vəzifələri yalnız bilik, bacarıq və vərdişlər vermək deyil, biliyə marağı oyatmaq daha vacibdir. J. Qədimovanın qeyd etdiyi kimi, " musiqi obrazının məzmununun

yenilənməsi, bu gün "Azərbaycanda musiqi pedaqogikasının əsas vəzifəsi" kimi çıxış edir. Bu gün gələcək musiqi müəllimlərini müstəqil şəkildə öyrətmək vacibdir - bilik əldə etmək, tənqidi düşünmək, çox sayda məlumat əldə etmək, müasir texnologiyalardan istifadə etmək, öz nöqteyi-nəzərinə sahib olmaq və əsaslandıra bilmək, yəni, onlara öyrənməyi öyrətmək lazımdır. Bu gün pedaqogika sahəsindəki hər hansı bir məsələ ilə əlaqədar hər hansı bir vəziyyətdə müəllimdən yalnız bilik deyil, həm də biliklərini praktikada yaradıcı şəkildə tətbiq etmək bacarığı tələb olunur [3, s 31].

Məktəblilərimizin təhsil səviyyəsi, tərbiyəsi və mənəvi mədəniyyəti gələcək musiqi müəllimini necə tərbiyə etməyimizdən çox asılıdır. Apraksin də bu mövzuda belə yazır ki, bu peşələrin mürəkkəbliyi həm müəllim anlayışına, həm də musiqiçi anlayışına daxil olan elementlərin sıx qarşılıqlı əlaqəsi zərurəti ilə bölüşdürülür və bunların hər biri öz növbəsində çoxşaxəlidir. Musiqi müəllimi təhsil və tərbiyə işləri aparır, uşaqların baxışlarını, inanclarını, ehtiyaclarını, zövqlərini, ideallarını formalaşdırır.

Yaradıcı şəxsiyyətin formalaşması musiqi pedaqogikasının qarşısında duran ən vacib vəzifələrdən biridir. Bu barədə A. A. Ağayev yazır:" İnsan nə qədər kamilləşsə də, nəzəri biliklərini və praktiki hazırlığını nə qədər genişləndirsə də, həyatının hansı mərhələsində olursa olsun, hər gün öyrənir, hər gün inkişaf edir, bu o deməkdir ki, şəxsiyyətin formalaşması daimi prosesdir ".

Şəxsiyyətin formalaşmasına üç amil təsir göstərir: tərbiyə, sosial mühit və irsi meyllər. Təhsil, təlim, bilik və bacarıqların mənimsənilməsi prosesindəki meyllər əsasında bir insanın qabiliyyətləri formalaşır. "Doğuşdan hər bir insanın müxtəlif qabiliyyətlərə ön şərtləri var. Lakin bu ilkin şərtlərin qabiliyyətə çevrilməsi xarici pedaqoji imkanlar altında baş verir", - deyə O.M.Rəcəbov yazır [6, s 14].

Gələcək musiqi müəlliminin təhsili bir insanın bütün zehni və intellektual qüvvələrinin gərginliyini tələb edən çətin və əziyyətli bir işdir. A. M. Novikov da fikirlərində qeyd edirdi ki, yaradıcılığın yüksəlişi, təəssürat yaratmaq, uzun zəhmətin nəticəsidir. Psixoloq - alim Səməd Seyidov da hesab edir ki, yaradıcı şəxsiyyət daxili aləmin zənginliyinə görə ətrafındakı insanlardan fərqlənir. Həmişə yeni, qeyri - adi bir şey axtarır. Onun fikri diqqətəlayiqdir ki, belə bir insan hətta ən adi işi yaradıcı işə çevirir. Musiqi müəlliminin pedaqoji yaradıcılığının xarakterinin özünəməxsus xüsusiyyəti var. O. başqalarına öyrəndiklərini vermək ehtiyacından ibarətdir. Musiqi müəllimi, sarsılmaz bir maarifləndirmə arzusunun yaşadığı "geri çəkilmə adamı"dır: yəni gənc nəsli öyrədərək, onlarda yüksək bədii-estetik zövq formalaşdıraraq, həmçinin şagirdlərə yüksək teniki bacarıq və vərdişlər aşılayaraq, emosional təhlil prosesini səmərəli təşkil edərək öz biliklərinin ötürülməsi üçün onlara verməyi nəzərdə tutur. Simfonik musiqi konsertində, ədəbiyyat oxuyarkən və sairə hər

bir müəllimin mənəvi yığılması prosesi baş verir. Heç bir daxili əmr olmadan, nəfəs kimi davamlı iş gedir. Musiqi yaddaşı, diqqət, dərsə yeni, aktual, maraqlı bir şey gətirmək istəyi, əbədi icad etmək. Budur müəllimin yeganə məqsədi – "yaradıcı həyat" və bu məqsədi ilk növbədə, musiqi dərsi yaratmaq prosesində, dərs təxəyyüldə ortaya çıxdıqda, bu gün görülən vəzifələrə əsaslanaraq konkret məzmunla doyanda həyata keçirir [7, s. 206].

Musiqi müəlliminin peşəkar keyfiyyətləri. Müasir musiqi müəllimi bir çox keyfiyyətlərə sahib olmalıdır. Beləliklə, ümumi mədəni, musiqi və pedaqoji, musiqi nəzəri, musiqi-psixoloji və musiqi-ifaçılıq biliklərinə və bacarıqlarına sahib olmaq kimi yüksək səviyyəli musiqi bacarıqlara yiyələnməlidir. Musiqi müəllimi alət çalmağı bacarmalı, yaxşı səsə və dirijorluq bacarıqlarına sahib olmalıdır. Həm də pedaqogik sənətkarlıq, musiqililik, intuisiya, ünsiyyət hədiyyəsi kimi keyfiyyətlərə sahib olmalıdır. Bütün peşə fəaliyyəti musiqi sənətinin təhsil potensialının praktik olaraq həyata keçirilməsinə, uşaqların maariflənməsinə və tərbiyəsinə, uşaqlara musiqi sevgisini aşılamağa yönəldilməlidir. Yuxarıda sadalanan sırf peşəkar bilik, bacarıq və keyfiyyətlərə əlavə olaraq, musiqi müəllimi də yüksək vətəndaş fəallığına və sosial məsuliyyətə, humanitar elmlərin elmi və pedaqoji aktuallığının innovativ üslubuna sahib olmalıdır. Düşüncə musiqi müəllimi üçün müasir tələblər, özünü inkişaf etdirməyə davamlı ehtiyac, başqaları ilə işləmək istəyi və bacarığı, uşaqlara sevgi, onlara bütün özünü vermək bacarığı və s. [1, s. 32]

Ancaq peşəkar musiqi və pedaqoji bilik, bacarıq və keyfiyyət nə qədər yüksək və dərin olsa da, müasir kompüter və multi - media texnologiyalarına sahib olmadan müasir musiqi müəllimini təsəvvür etmək mümkün deyil. Bunu bütün dünyanı sarsıdan "koronavirus" pandemiyası da göstərdi. Bütün təhsil müəssisələri təcili olaraq onlayn təlim rejiminə keçməli oldular. Lakin musiqiçilərin çətinliyi ondan ibarət idi ki, musiqi öyrədərkən təkcə biliklərin ötürülməsi deyil, həm də musiqi sənətinin formalaşması, musiqi sənəti və müəllimin şəxsiyyəti ilə "canlı" təmas tələb edən şagirdlərin estetik zövqü və mənəviyyatı formalaşır. Əlbəttə ki, onlayn təlim bu xarakterli problemləri həll edə bilməz. Bununla belə, belə bir təlim rejimi bir çox ənənəvi müəllimləri, eləcə də tələbələri kompüter texnologiyalarının sürətli inkişafına sövq etdi, bu, şübhəsiz ki, həlledici məqam idi. Kompüter təqdimatları yaratmaq üçün proqramlar (məsələn, "power point") materialın vizual təqdimatı üçün çox təsirlidir: illüstrasiyalar (qrafik, mətn, video, audio). Məktəb mühazirələrində, açıq dərslərin, tədbirlərin keçirilməsində qrafik redaktorların köməyi ilə "Film Maker"proqramında animasiyalar və ya video kliplər yaratmaq mümkün olur. "Uchi tel" müxtəlif musiqi təcrübələrini əks etdirən kompüter modelləri dizayn edə bilər. Bu cür iş yalnız müəllimə əlavə nümayiş materialı vermir, həm də şagirdlərin özləri üçün faydalıdır, çünki kompüter proqramına sahib olmaqla

yanaşı, təsvir olunanların mahiyyətini dərindən dərk edir

Yuxarıda göstərilənlərdən müasir musiqi müəlliminin məktəbdə peşəkar fəaliyyət üçün hansı çoxsaylı vacib qabiliyyətlərə sahib olması aydın olur.

Müasir bir musiqi müəllimi üçün tələbləri qısaca izah edirik:

- Musiqi repertuarını seçmək, tədris materialını tərtib etmək, musiqi dərsləri və dərsdənkənar iş formaları üçün planlar hazırlamaq bacarığı;
- Emosional yoluxma qabiliyyəti, duyğuların parlaqlığı və istiqaməti, nitqin intonasiya palitrasına, üz ifadələrinə, jestlərə, plastikaya sahib olmaq;
- Şagirdləri müxtəlif musiqi fəaliyyət növlərinə daxil etmək, uşaqlarda yüksək bədii musiqi sənətinə maraq oyatmaq, kollektiv fəaliyyət formaları (xor oxuma, orkestr çalma) vasitəsilə tələbələri birləşdirmək və maraqlarını məqsədlərinə çatmaq üçün istiqamətləndirmək bacarığı;
- Tələbələrlə ünsiyyət qurmaq, əməkdaşlıq etmək bacarığı, məktəblilərin musiqi və estetik tərbiyəsinin təşkili orqanının xüsusiyyətlərini bilmək bacarığı; izah etmək, bilik ötürmək, öyrətmək bacarığı;
- Pedaqoji uzaqgörənliyi həyata keçirmək, pedaqoji fəaliyyətdə qarşılıqlı fəaliyyətin nəticələrini proqnozlaşdırmaq bacarığı:
- Yaradıcılıq, improvizə qabiliyyəti;
- Uşağın daxili aləminə nüfuz etmək, vəziyyətini anlamaq, Estetik empatiya qabiliyyəti.

Müəllim şəxsiyyətinin formalaşmasının yuxarıda göstərilən bütün keyfiyyətləri, onun ilham qaynağını təşkil edən pedaqoji bacarıq, peşəkar səriştənin bütün məsələlərinin uyğun olduğu bir sistemi təmsil edir. Peşə səriştəsi müəllimə kömək etməlidir - təcrübə uşaqların musiqi təhsili üçün keçilməz olan bilik, bacarıq, qabiliyyət və keyfiyyətlərin optimal dairəsini müəyyənləşdirməyə kömək etməli, sinif və sinifdənkənar işlərində rəhbər olmalıdır. Özünütəhsil və müəllimin yaradıcı böyüməsi inkişafa kömək edir.

Musiqi müəlliminin fəaliyyəti aktyor fəaliyyətinə bənzəyir. Musiqi müəllimi və aktyorun işi çevik, dəyişkəndir, hər ikisi insanlarla işləyir, ortaq bir vəzifəsi var: sənət dərsləri vasitəsilə digər insanların hisslərini və düşüncələrini oyatmaq. Hər ikisinin işi Yaradıcı akt, sənətdir. Ancaq musiqi müəlliminin işi daha çətindir, çünki müəllim və ssenari müəllifi, rejissor və əsas ifaçı. Aktyor gündə bir tamaşa oynayır, müəllim gündə üç-dörd "istehsal" verir, çünki müəllim işinin gündəlik norması ən azı 3-4 dərsdir. Praktika da dəfələrlə üst-üstə düşür, üstəlik, dərslər müxtəlif tələbə kontingenti ilə aparılır: sinif şagirdlərinin musiqi özünütəhsili, bəşəriyyətin ən yüksək musiqi nailiyyətləri ilə tanışlığı musiqi müəlliminin işində xor oxumaqda birinci sinif şagirdlərinin ilk addımları ilə kəsişir. Bundan əlavə, bütün siniflərdə dərsin öz xüsusiyyətləri, öz fəaliyyətləri var. Buraya "Həvəskar Məktəb"(musiqi dərnəkləri) musiqi qruplarının təşkili ilə bağlı sinifdənkənar işlər, siniflərdə musiqi tətillərinin

təşkilində kömək əlavə olunur, sonra gündə 6-7 saatdan az olur. Üstəlik, musiqi müəlliminin işi aktyorla müqayisədə az maaşlıdır.

Bu vəziyyətdə müəllim-musiqiçi olmalıdır:

- məktəbliləri musiqi sənəti ilə məharətlə tanış etmək, bunu onlar üçün maraqlı bir formada etmək;
- şagirdlərin musiqi istəklərinin mahiyyəti, ümumiyyətlə həyatları barədə məlumatlı olmaq;
- müxtəlif yaşdakı uşaqların musiqi və psixoloji qavrayışının xüsusiyyətlərini nəzərə alımaq;
- təşkilatçı olmaq, optimal və tələbə musiqi fəaliyyətinizi təmin etmək, musiqi kabinetini təşkil etmək, lazım olan hər şeylə təchiz etmək;
- alətdə yaxşı ifa etmək, həssaslıqla müşayiət etmək, müasir Audio və video təkrarlama texnikasından istifadə edə bilmək;
- fərqli enerji;
- diqqət və həssaslıq göstərmək;
- dərsdə şagirdlərə empatiya:

Bütün bunlar və daha çox şey musiqi müəlliminin işinin mərkəzindədir. Əgər aktyorluq meylləri varsa, həm də özünü yaxşı hiss edirsə, iş və yaradıcı əhval-ruhiyyədədirsə musiqi müəllimi bütün bunların öhdəsindən gəlməlidir. Bunu etmək üçün ən az sinir itkisi ilə dərslər keçirməyə və ən yüksək pedaqoji gəlir əldə etməyə imkan verən psixoloji bacarıqların aktual məcmusunu mənimsəmək lazımdır.

Müəllimin zəruri peşə keyfiyyətlərinin arsenalında aşağıdakılar var:

- pedaqoji nəzakət,
- gizli pedaqoji mövqe,
- şagirdin şəxsiyyətinə tələbkarlıq və hörmətin birləşməsi,
- müsbətə güvənmək və müvəffəqiyyət vəziyyəti yaratmaq,
- fərdin ümumi təhsil səviyyəsini və komandanın inkişaf səviyyəsini nəzərə almaq,
- pedaqoji tələbin dinamikası və dialektikası,
- şagirdin şəxsiyyətinin yaradıcı potensialının inkişafı.

Tam hüquqlu musiqi dərsləri yaratmaqda, aktyorluq qarşılıqlı əlaqəsinin sayıqlığına bənzər bir müəllimin sayıqlığı kimi bir psixoloji keyfiyyət son dərəcə vacibdir. Musiqi müəllimi hər kəsi, ancaq içəridən görə bilsə, gözəl olar; sonra zehnində şagirdin düşüncə və hisslərinin göründüyü bir ekran açılır. Şagirdləri diqqətlə müşahidə edərək, qavrayış və davranış xüsusiyyətlərini öyrənərək, ifa olunan mahnı, dinləmək üçün təklif olunan musiqi əsəri, müəyyən bir iş metodu, musiqi fəaliyyətinin növü haqqında kifayət qədər məlumat əldə etməyi öyrənə bilərsiniz.

Musiqi dərsləri hazırlayarkən müəllim hər şeydən əvvəl öz imkanlarını

nəzərə almalıdır, çünki hər bir insan daha yaxşı nəyi bacardığını, harada daha güclü olduğunu yaxşı təsəvvür edir. Bu şəxsi "sınaq" müəllim zehniyyətinin, peşə hazırlığının, fiziki vəziyyətinin, pedaqoji istedad səviyyəsinin çox müsbət keyfiyyətidir. Şəxsi və peşəkar məlumatların birləşməsi hər birimizi xarakterizə edir, fərdi olaraq özümüz üçün açarları seçməyi zəruri edir. Müəllim, şəxsiyyətinin və peşə hazırlığının miqyası-bu, məktəb işində böyük bir aktivləşdirici (və ya inhibitor) amildir.

Bundan əlavə, müəllim hərəkətlərinin introspeksiyası vacibdir: zaman-zaman bir neçə tam dərsinizi videoya yazmaq və sonra başdan sona qədər alınan bütün materialları təhlil etmək faydalıdır.

Musiqi dərsində müəllimin nikbinliyi və xeyirxahlığı da vacibdir. Musiqi müəllimi mehribandırsa və tələbəyə kömək etməyə hazırdırsa, onda solo oxumaq və ya bir kompozisiyanı digəri ilə müqayisə etmək tələbləri ayrılmır, müəllim və tələbəni birləşdirir, oxumağı çevirir, lövhədəki cavab, olduğu kimi, birgə yaradıcılığa çevrilir. Əhvalınızı idarə etməli, mehriban olmalısınız. Xarakter xüsusiyyəti kimi dostluq müəllimə zehni gücün musiqi ehtiyatlarını qoruyur, nikbin ayıqlığı, tonda, davranışda və baxışda xoşməramlılığı təmin edir.

Nəticə. Bütün bunlardan belə çıxır ki, bu gün müasir ali peşə təhsili sistemi "universitet məzunları arasında bilik və peşə-aktiv təbiətin peşəkar komponentlərindən kənarda bacarıqlar formalaşdırmaq" üçün hazırlanmışdır. Son illərin alimlərinin metodik vəsaitləri və monoqrafiyaları Qərb ölkələrinin aparıcı təhsil müəssisələrinin ən yeni proqramlarına uyğun olaraq tədris prosesinə yeni baxışın, yaradıcı yanaşmanın zəruriliyini təsdiqləyir. Məqalənin araşdırılmasına uyğun olaraq müasir musiqi müəlliminin formalaşdırılması üçün bir neçə təklif irəli sürmək olar:

- Müasir texnologiyaların tədrisə inteqrasiyasının artırılması;
- Pedaqoji metodların yenilənməsi və fərdiləşdirilməsi;
- Müəllimlərin peşəkar inkişafına dəstək verilməsi;
- Musiqi təhsilində multidissiplinar yanaşmanın təşviq edilməsi;
- Onlayn və uzaqdan tədris imkanlarının inkişaf etdirilməsi;
- Şagirdlərin yaradıcılıq qabiliyyətlərinin inkişafına önəm verilməsi;
- Multikultural yanaşmanın gücləndirilməsi;
- Əlavə resurslar və dəstəyin artırılması;
- Tələbə-müəllim münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi;

ƏDƏBİYYAT

1. Qəribova A. Musiqi müəlliminin peşə kompetensiyaları // “Musiqi elmi, mədəniyyəti və təhsilinin aktual problemləri”. № 1 (9), Bakı, ADPU, 2021
2. Qədimova J. Musiqi-pedaqoji sisteminə müasir baxış // "Musiqi elmi, mədəniyyəti və təhsilin aktual problemləri" № 1, Bakı, ADPU 2016
3. Qədimova J. Musiqi təhsilinin məzmununun yeniləşdirilməsində musiqi mentallığının formalaşdırılması // "Musiqi elmi, mədəniyyəti və təhsilin aktual problemləri", № 1 (3). Bakı, ADPU, 2017
4. Normativ hüquqi aktlar haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ KONSTİTUSİYA QANUNU Bakı şəhəri, 21 dekabr 2010-cu il № 21-IVKQ
5. Кадымова Ж.Г. Методика преподавания музыки. Баку: типография АГПУ, 2007, 323 с.
6. Раджабов О., Хидаятова Ф. Методика музыкального воспитания и обучения в общеобразовательной школе, Баку: Мутарджим, 2013. – 256 с.
7. Новиков А.М. Профессиональная педагогика. М.: «Эгвес», 2009, 456 с.
8. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании. Уч. пособ., М.: Академия, 2003. – 192 с.
9. Коджаспирова, Г.М. Педагогика: учебник для академического бакалавриата / 4-е изд., перераб. и доп., М.: Издательство «Юрайт», 2019. – 719 с.

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 27.09.2024
Məqalənin təkrar işlənməyə göndərilmə tarixi: 10.10.2024
Məqalənin çapa qəbul olunma tarixi: 02.12.2024
Məqaləni çapa tövsiyə edən sahə redaktorunun (və ya üzvünün) adı:
pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Firəngiz Rzayeva
ADPU-nun Elmi Şurasının 15 aprel 2016-cı il tarixli 15 saylı qərarı ilə çap olunur.